

PARTION DEMOS-DEMOKRATIADIALOGI

Tervetuloa partiolaisten DEMOS-demokratiadiialogien pariin! DEMOS-dialogi auttaa osallistujia oppimaan lisää itsestä, toisista ja demokratiasta. Se tarjoaa mahdollisuuden pysähtyä ja pohtia eri teemoja rauhassa ja voi innostaa toimimaan yhteisten asioiden käsittelyyn. DEMOS-dialogi on menetelmä, joka tukee tasavertaista kohtaamista ja rakentavia yhteiskunnallisia keskusteluja erilaisista demokratiaan liittyvistä aiheista. DEMOS-dialogi perustuu osittain Suomessa kehitettyyn Erätauko-menetelmään.

Kokonaisuuden avulla voit kehittää omia sekä ryhmän keskustelu- ja kuuntelutaitoja, jotka ovat samalla demokratiataitoja. DEMOS-dialogissa on aina ohjaaja ja rakentavan keskustelun pelisäännöt. Keskustelun käynnistäminen on pyritty tekemään mahdollisimman helpoksi mutta lue varmuuden vuoksi vinkit, joissa ei kannata tehdä kompromisseja!

Näin valmistelet DEMOS-dialogin leirillä (ohjelmavastaava)

1. Tulosta valmiiksi DEMOS-käsikirjoitus, ohjaajan tukimateriaali ja keskustelukortit aktiviteetin vetäjille eli keskustelun ohjaajille.
2. Tulosta rakentavan keskustelun pelisäännöt. Voit myös laminoida pelisäännöt ja keskustelukortit, niin ne kestävät koko leirin ajan ja sen jälkeenkin.
3. Varaa kyniä ja paperia aktiviteetin toteutuspaikalle. Ne tukevat osallistujia dialogissa. Oman pohdinnan aikana voi piirtää tai kirjoittaa paperille ja lopuksi voi kerätä oivalluksia tai palautetta keskustelusta.
4. Valitse keskustelulle ohjelmasta mielellään vähintään 20 minuuttia aikaa ja rauhallinen paikka.

Näin toteutat oman partiolaisten DEMOS-dialogin leirillä (aktiviteetin vetäjä eli keskustelun ohjaaja)

1. Katso perehdytysvideo ennen ensimmäistä DEMOS-dialogin ohjaamista ja lue vinkit DEMOS-dialogin ohjaajalle.
2. Lue valmis keskustelun käsikirjoitus. Jos kiinnostuit enemmän, lue laajemmin menetelmästä [DEMOS-oppaasta](#).
3. Hyödynnä keskustelun (aktiviteetin) aikana valmista keskustelukorttia, johon on tiivistetty käsikirjoituksen kaava ja aiheen kysymykset.
4. Sopiva ryhmäkoko yhteen dialogirinkiin on noin 5-15 osallistujaa mutta isommassa ryhmässä voit jakaa osallistujat välillä pienempiin ryhmiin tai pareihin keskustelemaan.
5. Aseta osallistujat istumaan ringiin, jonka keskelle maahan on asetettu pelisääntöjä osallistujien nähtäville.
6. Valitkaa ryhmän kanssa aihe, josta haluatte keskustella ja ota käyttöön valitun aiheen keskustelukortti.
7. Partion DEMOS-korttien lämmittely- ja loppupohdintakysymykset on tarkoitettu sudenpentuikäisistä lähtien kaiken ikäisille, mutta syventävät kysymykset voivat soveltua paremmin vanhemmille ikäkausille. Voit arvioida kysymyksiä sen mukaan, millaiset ryhmän valmiudet ovat.
8. Päätäkää keskustelu siitä syntyneiden oivallusten pohtimiseen, tarvittaessa kirjoittamiseen ja jakamiseen.
9. Kerro meille, montako osallistujaa keskustelussa oli, mistä aiheesta kävitte keskustelun ja jaa meille osallistujien oivallukset.

PARTIOLAISTEN DEMOS-DEMOKRATIADIALOGI

Hurraa, olet aloittamassa ohjaamaan DEMOS-dialogia. Tämän kortin avulla huolehdit, että keskustelu on mahdollisimman tasavertainen ja jokainen osallistuja tulee kuulluksi. Voit hyödyntää korttia sellaisenaan tai muokata sitä tarpeesi mukaan. Keskustelun kesto voi olla 15 minuutista kahteen tuntiin.

Tervetuloa ja esittäytyminen

Valitkaa aihe, mistä tänään keskustelette ja kerro, että toimit keskustelun ohjaajana. Kerro osallistujille, mikä on keskustelun tarkoitus (lue alkusanat toiselta sivulta). Kerro, että DEMOS-keskustelu tehdään yhdessä. Käykää virittäytymiskierros etunimillä. Kysy nimen lisäksi esimerkiksi fiilistä tai vaikkapa lempijäätelömakua.

DEMOS-dialogin pelisäännöt

Käy läpi rakentavan keskustelun pelisäännöt ja varmista, että kaikki voivat sitoutua niihin. Keskustelun rakentavuudesta pidetään huolta yhdessä.

Virittäytyminen keskusteluun alkujutun avulla

Alkujuttu voi olla oikeastaan mitä tahansa keskustelun aiheeseen liittyvää – esimerkiksi teksti, video tai musiikkikappale. Hyvä alkujuttu herättää ajatuksia, mutta ei ohjaile liikaa. Alustus voi kestää 3-5 minuuttia. Lue vähintään aiheen alkukuvaus partiolaisten DEMOS-kortista.

Oma pohdinta ja pariporina

Anna tehtäväksi pohtia ensin hetki aiheita yksin. Tämän jälkeen keskustellaan vierustoverin kanssa. Osoita parit ja kysy esimerkiksi: *“Mitä ajatuksia, kokemuksia tai muistoja sinulla heräsi äskeisestä alkujutusta/kuvauksesta?”*

Yhteinen keskustelu

Kysy, mistä osallistajat keskustelivat. Jaa puheenvuoroja ja rohkaise myös hiljaisempia keskustelijoita puhumaan ja aktiivisia kuuntelemaan. Kysy, *“mitä ajatuksia sinulla on herännyt, kun olet kuunnellut muita?”* Syvennä keskustelua lämmittely- ja syventävillä kysymyksillä, joita löydät seuraavalta sivulta. Voit halutessasi toistaa omaa pohdinnan ja pariporinan uuden kysymyksen kohdalla.

Oivallusten kirjoittaminen

Kiitä hyvästä ja rakentavasta keskustelusta. Kerro, että seuraavaksi mietitiään, kirjoitetaan tai piirretään, mitä uusia näkökulmia, oivalluksia tai ajatuksia yhteisestä keskustelusta muodostui. Osallistajat voivat myös kirjoittaa, mitä ovat oppineet keskustelun aikana. Kerro, jos aiot kerätä oivalluslaput itsellesi keskustelun yhteenvetoa varten.

Oivallusten jakaminen

Pyydä, että jokainen jakaisi noin yhdellä lauseella jonkin oivalluksen, tunteen tai tärkeän ajatuksen, joka jäi keskustelusta tai aiheesta mieleen. Korosta, että ajatus voi olla keskeneräinen. Voit käyttää tähän DEMOS-oivalluskorttia.

Miten eteenpäin?

Kerro, että DEMOS-dialogin avulla halutaan lisätä rakentavaa keskustelua aiheesta ja rohkaista keskustelijoita pohtimaan omaa suhdettaan siihen. Kerää lopuksi osallistujilta palautetta DEMOS-oivalluskortin avulla tai [sähköisellä lomakkeella](#).

Kiitokset

Kiitä keskustelijoita hyvästä keskustelusta. Kysy, minkälainen fiilis tai tunnelma osallistujille jäi yhteisestä keskustelusta. Kerro, jos aiot viestiä keskustelusta esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

DEMOS-dialogin pelisäännöt lapsille ja nuorille

1 Kuuntelen muita ja keskityn.

“Kaikilla on mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan keskustelun aiheesta, mutta ei keskeytetä toisia. Jätetään kännykät sivuun. Keskustelun ohjaaja voi jakaa puheenvuoroja.”

2 Kerron omia ajatuksiani ja kokemuksiani.

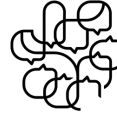
“Haluamme kuulla myös sinun ajatuksiasi keskustelun aiheesta. Sinulla ei tarvitse olla oikeita vastauksia. Voit jatkaa juttua siitä, mihin edellinen lopetti.”

3 Olen ystävällinen ja kunnioitan toisia.

“Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja kokemuksia. Voimme pohtia asioita yhdessä ilman, että olemme samaa mieltä. Ei kerrota muiden asioita eteenpäin. Ei kiusata muita osallistujia.”

4 Olen avoin muutokselle.

“Keskustelu voi muodostaa uusia ajatuksia ja saada meidät ymmärtämään, että samasta asiasta voi olla monta eri näkökulmaa. Se voi kannustaa toimimaan tai jatkamaan keskustelua aiheesta muiden kanssa. Hyviä asioita voi tapahtua, ja DEMOS-dialogi on hyvä tapa aloittaa.”

DEMOS-dialogin pelisäännöt nuorille aikuisille ja aikuisille

- 1 Kuuntele muita, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja**

"Jokaisella tulee olla mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä rauhassa. On tärkeää, ettemme keskeytä toisiamme tai supise vierustoverin kanssa."
- 2 Jaa omia ajatuksiasi ja kokemuksiasi**

"Jotta voisimme ymmärtää paremmin käsiteltävää aihetta ja toisiamme, on hyvä puhua omista ajatuksistamme ja kokemuksistamme. Tämä tarkoittaa, että kerromme muille, mitkä asiat, tapahtumat ja tilanteet ovat vaikuttaneet näkemyksiimme."
- 3 Kunnioita muita osallistujia**

"Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja heidän erilaisia näkemyksiään. Ollaan tietoisia erilaisista tunteista ja mahdollisista piilevistä valtasuhteista sekä huomioidaan nämä."
- 4 Pohdi asioita rauhassa ja liity muiden puheeseen**

"Sinun ei tarvitse tietää oikeita vastauksia. Dialogissa on kyse uteliaasta asenteesta ja asioiden pohtimisesta yhdessä. Meidän ei tarvitse päästä yksimielisyyteen tai löytää ratkaisuja."
- 5 Ole läsnä ja kunnioita keskustelun luottamuksellisuutta**

"Dialogissa on tärkeää keskittyä toisiin ihmisiin sekä käsiteltävään aiheeseen, joten pidetään kännykät ja tietokoneet poissa näkyvistä. Pidetään keskustelu luottamuksellisena, jotta jokainen voi puhua mahdollisimman vapaasti. Voit jakaa omia ajatuksiasi eteenpäin, mutta jos haluat jakaa jonkun toisen ajatuksia, kysy heiltä ensin tähän lupa."
- 6 Ole avoin muutokselle**

"Dialogi voi koskettaa meitä. Se voi synnyttää uusia oivalluksia ja saada meidät muuttamaan näkökulmaamme. Se voi kannustaa meitä toimimaan ja jatkamaan keskustelua muiden kanssa. Hyviä asioita voi tapahtua, ja DEMOS-dialogi on hyvä tapa aloittaa!"

DEMOS–dialogin pelisäännöt lapsille ja nuorille

1 Kuuntelen muita ja keskityn.

“Kaikilla on mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan keskustelun aiheesta, mutta ei keskeytetä toisia. Jätetään kännykät sivuun. Keskustelun ohjaaja voi jakaa puheenvuoroja. ”

2 Kerron omia ajatuksiani ja kokemuksiani.

“Haluamme kuulla myös sinun ajatuksiasi keskustelun aiheesta. Sinulla ei tarvitse olla oikeita vastauksia. Voit jatkaa juttua siitä, mihin edellinen lopetti.”

3 Olen ystävällinen ja kunnioitan toisia.

“Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja kokemuksia. Voimme pohtia asioita yhdessä ilman, että olemme samaa mieltä. Ei kerrota muiden asioita eteenpäin. Ei kiusata muita osallistujia.”

4 Olen avoin muutokselle.

“Keskustelu voi muodostaa uusia ajatuksia ja saada meidät ymmärtämään, että samasta asiasta voi olla monta eri näkökulmaa. Se voi kannustaa toimimaan tai jatkamaan keskustelua aiheesta muiden kanssa. Hyviä asioita voi tapahtua, ja DEMOS-dialogi on hyvä tapa aloittaa.”

DEMOS–dialogin pelisäännöt nuorille aikuisille ja aikuisille

1

Kuuntele muita, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja

"Jokaisella tulee olla mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä rauhassa. On tärkeää, ettemme keskeytä toisiamme tai supise vierustoverin kanssa."

2

Jaa omia ajatuksiasi ja kokemuksiasi

"Jotta voisimme ymmärtää paremmin käsiteltävää aihetta ja toisiamme, on hyvä puhua omista ajatuksistamme ja kokemuksistamme. Tämä tarkoittaa, että kerromme muille, mitkä asiat, tapahtumat ja tilanteet ovat vaikuttaneet näkemyksiimme."

3

Kunnioita muita osallistujia

"Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja heidän erilaisia näkemyksiään. Ollaan tietoisia erilaisista tunteista ja mahdollisista piilevistä valtasuhteista sekä huomioidaan nämä."

4

Pohdi asioita rauhassa ja liity muiden puheeseen

"Sinun ei tarvitse tietää oikeita vastauksia. Dialogissa on kyse uteliaasta asenteesta ja asioiden pohtimisesta yhdessä. Meidän ei tarvitse päästä yksimielisyyteen tai löytää ratkaisuja."

5

Ole läsnä ja kunnioita keskustelun luottamuksellisuutta

"Dialogissa on tärkeää keskittyä toisiin ihmisiin sekä käsiteltävään aiheeseen, joten pidetään kännykät ja tietokoneet poissa näkyvistä. Pidetään keskustelu luottamuksellisena, jotta jokainen voi puhua mahdollisimman vapaasti. Voit jakaa omia ajatuksiasi eteenpäin, mutta jos haluat jakaa jonkun toisen ajatuksia, kysy heiltä ensin tähän lupa."

6

Ole avoin muutokselle

"Dialogi voi koskettaa meitä. Se voi synnyttää uusia oivalluksia ja saada meidät muuttamaan näkökulmaamme. Se voi kannustaa meitä toimimaan ja jatkamaan keskustelua muiden kanssa. Hyviä asioita voi tapahtua, ja DEMOS–dialogi on hyvä tapa aloittaa!"

EPÄ-/OIKEUDENMUKAISUUS

(Lue aloitussanat ääneen osallistujille)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **epä-/ oikeudenmukaisuus eli mikä on reilua tai epäreilua**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemuksiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttele keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

OIKEUDENMUKAISUUS tarkoittaa ihmisten reilua ja tasapuolista kohtelua. Oikeudenmukaisuudella varmistetaan, että ihmisiä kohdellaan samanarvoisina, että jokaisen ihmisoikeuksia kunnioitetaan ja että jokaisella olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet. Epäoikeudenmukaisuus on oikeudenmukaisuuden vastakohta, tällöin eri ihmisten kohtelu on epäreilua. Epäoikeidenmukaisuus eriarvoistaa ihmisiä.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Millaista reilu ja tasapuolinen kohtelu sinun mielestäsi on?
- Millaisia esimerkkejä sinulle tulee mieleen epäoikeudenmukaisuudesta omassa yhteisössäsi, esimerkiksi partioryhmässäsi tai koulussasi?
- Entä millaisia esimerkkejä keksit tilanteista, joissa olet nähnyt oikeudenmukaisuutta, eli hyvää ja reilua toimintaa?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Oletko itse kokenut tai tunnetko jonkun, joka on kokenut epäreiluutta ja epäoikeudenmukaisuutta? Mille se sinusta tuntuu?
- Miten oikeudenmukaisuus ja epäoikeudenmukaisuus näkyvät kunnissa, kaupungeissa, Suomessa tai maailmalla?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Mitä voisimme tehdä oikeudenmukaisuuden edistämiseksi?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

IHMISOIKEUDET

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **ihmisoikeudet**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemusiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttele keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

IHMISOIKEUDET tarkoittavat oikeuksia ja vapauksia, jotka kuuluvat kaikille ihmisille. Näitä voi olla esimerkiksi oikeus kotiin, puhtaaseen juomaveteen, koulun ja tasa-arvoon sukupuolesta ja seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta. Ihmisoikeudet on kirjattu kansainvälisiin sopimuksiin.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Millaisia ihmisoikeuksia sinulle tulee mieleen?
- Miksi ihmisoikeuksien toteutuminen on tärkeää?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Millaisia ihmisoikeusloukkauksia sinulle tulee mieleen Suomessa tai maailmanlaajuisesti?
- Mitkä ihmisoikeusasiat ovat sinulle tärkeimpiä, ja miksi?
- Miten arvioisit ihmisoikeuksien tilaa maassamme tänä päivänä? Entä muualla maailmassa?
- Mitkä uudet suuntauksat tai haasteet voivat mielestäsi vaikuttaa ihmisoikeuksien toteutumiseen tulevaisuudessa?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Miten voisit itse edistää ja suojella ihmisoikeuksia omassa lähiympäristössäsi?
- Herättikö keskustelu sinussa jotain tunteita, jotka haluat jakaa muille?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

ILMASTONMUUTOS

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **ilmastonmuutos**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemusiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttele keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

ILMASTONMUUTOS tarkoittaa pitkäaikaista muutosta sääolosuhteissa niin paikallisesti kuin maailmanlaajuisesti. Maapallon keskilämpötilan nousee ilmastonmuutoksen myötä. Ilmastonmuutoksen seurauksia ovat muun muassa sään ääri-ilmiöt (kuten voimakas kuivuus ja myrskyt), merenpinnan nousu, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastopakolaisuus. Vaikutukset vaihtelevat eri maanosien välillä paljon. Ilmastonmuutos johtuu ihmisen toiminnasta, mutta ihmiskunnan on myös mahdollista vaikuttaa ilmastonmuutokseen hillitsevästi.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Oletko kuullut ilmastonmuutoksesta? Jos olet, missä?
- Miten ilmastonmuutos näkyy omassa arjessasi, Suomessa tai muualla maailmassa?
- Oletko itse havainnut ilmaston muuttumista omassa ympäristössäsi?
- Miltä ilmastonmuutos sinusta tuntuu?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Mitkä ovat suurimmat syyt ilmastonmuutoksen taustalla?
- Oletko nähnyt tai kuullut uutisia ilmastonmuutoksesta mediassa tai somessa, mitä olet kuullut ja mitä ajattelet siitä (aikuiset)?
- Mitä mieltä perheesi tai ystäväsi ovat ilmastonmuutoksesta?
- Miten hallitukset ja yritykset voivat torjua ilmastonmuutosta?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Mitä voimme yksin tai yhdessä tehdä ilmastonmuutoksen ehkäisemiseksi?
- Mikä motivoi sinua toimimaan ilmastonmuutoksen suhteen?
- Kuka tai mitkä voi torjua ilmastonmuutosta?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

JOHTAJUUS

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **johtajuus**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemusiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttele keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

JOHTAJUUS tarkoittaa kykyä ohjata, inspiroida ja vaikuttaa yksilöihin tai ryhmiin. Johtajuutta on monenlaista: johtajuus voi olla tehtävä tai rooli, mutta se voi olla myös tapa toimia. Johtajuus on muiden auttamista ja vastuunottoa. Johtajuus on keskeinen osa partiota.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

Millainen on mielestäsi hyvä johtaja?

Millaisen vaikutuksen hyvä johtaja voi saada aikaan lähelläsi tai maailmassa?

Oletko itse toiminut johtajana esimerkiksi partiossa? Miltä se on tuntunut?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

Mitä eroa on johtajuudella ja johtamisella?

Jos olet itse toiminut johtajana, niin minkä koit helpoksi ja minkä vaikeaksi?

Miten kuvailisit poliittisten ja yhteiskunnallisten johtajien asemaa ja tilaa maassamme tänä päivänä?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

Minkälainen johtaja haluaisit olla tulevaisuudessa (partiossa)?

Miten voit kehittää omaa johtajuutta?

Jaajokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

MIELLEN HYVINVOINTI

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **mielen hyvinvointi**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemuksiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttelee keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

MIELLEN HYVINVOINTI on olennainen osa jokaisen terveyttä ja hyvinvointia. Samalla tavalla kuin hoidamme fyysisen kehomme terveyttä, voimme pitää huolta oman mieleemme hyvinvoinnista. Mielen hyvinvointi näkyy siinä, miten ajattelemme, tunnemme ja toimimme. Se vaikuttaa siihen, miten selviämme vaikeista tilanteista, pidämme yllä ihmissuhteita ja teemme valintoja arjessa.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Mitkä asiat tekevät sinut iloiseksi ja saavat sinut voimaan hyvin?
- Mitä ajattelet, kun puhutaan mielen hyvinvoinnista?
- Miksi mielen hyvinvointi on mielestäsi tärkeää?
- Mitkä asiat vaikuttavat mielen hyvinvointiin myönteisesti tai kielteisesti?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Ovatko mielen hyvinvoinnin haasteet mielestänne lisääntyneet? Jos ovat, mistä se voisi johtua?
- Voiko mielen hyvinvointi vaikuttaa siihen, miten ihminen osallistuu yhteiskunnan toimintaan? Jos voi, miten?
- Miten ihmisten mielen hyvinvointia voitaisiin tukea yhteisössasi tai alueellasi?
- Tukeeko partio mielen hyvinvointia? Miten partiosta voitaisiin tehdä vielä parempi paikka, joka tukee mielen hyvinvointia?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Herättikö keskustelu sinussa jotain tunteita, jotka haluat jakaa muille?
- Mikä voisi olla mielen hyvinvointia tukeva tekosi tällä viikolla?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

RAUHA

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **rauha**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemusiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttele keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

RAUHA tarkoittaa tilaa, jossa ei ole sotia tai väkivaltaa, mutta myös sitä, että ihmiset tuntevat olonsa turvalliseksi, ovat tasa-arvoisia ja voivat hyvin. Rauhaa voidaan ymmärtää kahdella tavalla: negatiivisena rauhana ja positiivisena rauhana. Negatiivinen rauha tarkoittaa, että ei ole suoraa väkivaltaa, kuten sotia. Positiivinen rauha tarkoittaa, että ihmiset voivat elää turvallista ja hyvää elämää. Rauha ei ole vain sodan puuttumista, vaan sitä, että arki toimii ja ihmiset voivat hyvin. Rauhan voidaan ajatella toteutuvan niin lähellä, maiden tasolla kuin myös koko maailmassa. Lähellä voimme esimerkiksi rakentaa rauhaa puuttumalla kiusaamiseen ja selvittämällä riidat ystävien kanssa. Maiden ja maailman rauhaa voitaisiin rakentaa ehkäisemällä sotia sekä neuvottelemalla rauhasta, jotta sodat saataisiin loppumaan. Konfliktien ennaltaehkäisyssä positiivisella rauhalla on hyvin tärkeä rooli.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Milloin tunnet olosi rauhalliseksi ja turvalliseksi? Mitkä asiat vaikuttavat näihin tunteisiin?
- Mikä auttaa ihmisiä ja ryhmiä tulemaan toimeen keskenään?
- Mikä voi tehdä yhdessä toimimisesta vaikeaa?
- Miten olet selvittänyt riitoja tai konflikteja esimerkiksi vanhempiesi, ystäväiesi tai muiden tuttujen kanssa?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Minkälaisia tunteita rauha tai rauhan puute maailmassa herättää sinussa tällä hetkellä?
- Miten rauha tai rauhan puute näkyy sosiaalisessa mediassa?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Miten voimme edistää rauhaa omassa arjessamme, esimerkiksi kotona, koulussa tai partiossa?
- Jos voisit muuttaa yhden asian maailmassa rauhan lisäämiseksi, mikä se olisi?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

DEMOKRATIA

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **demokratia**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemusiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttelee keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

DEMOKRATIA tarkoittaa sitä, että kaikilla ihmisillä on oikeus olla mukana päättämässä yhteisistä asioista, esimerkiksi äänestämällä tai kertomalla mielipiteensä. Demokratiassa pidetään huolta siitä, että kaikkien oikeuksia ja vapautta kunnioitetaan. Demokratia näkyy ja toteutuu eri tasoilla: omissa yhteisöissä ja yhteiskunnassa.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Miltä tuntuu, jos vain yksi ihminen päättää yksin muiden puolesta?
- Millaisia ajatuksia herää siitä, että jokainen voisi osallistua päätöksentekoon?
- Jos partioryhmänne päättää retkikohteen, miten voisitte valita paikan reilusti?
- Miten olette ryhmässänne päättäneet asioista? Miksi juuri tämä tapa on valittu?
- Millaisia demokratian muotoja ja vaikuttamiskeinoja tiedät?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Millä tavoin olet käyttänyt demokratian tarjoamia vaikuttamiskeinoja?
- Miten luonnehtisit demokratian tilaa maassamme?
- Millaisia haasteita tämän päivän demokratiat kohtaavat ja miten näihin voitaisiin vastata?
- Mistä luottamuksesi tai epäluottamuksesi demokratiaa kohtaan johtuu?
- Miten demokratiajärjestelmää voisi kehittää (Suomessa, Euroopassa, maailmassa)?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Miten voimme toimia demokratian tukemiseksi?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

YMPÄRISTÖNSUOJELU

(Muokkaa alkusanat halutessasi omaan keskusteluusi sopivaksi!)

Tervetuloa mukaan partiolaisten DEMOS-keskusteluun! DEMOS-dialogi on rakentava keskustelu, jossa jokaisen ääni on yhtä tärkeä. Hyvä DEMOS-dialogi auttaa osallistujia ymmärtämään paremmin käsiteltävää aiheita sekä omia ja toisten ajatuksia. Keskustelun tarkoituksena on oppia toisiltamme ja kuunnella jokaisen osallistujan näkökulmia ja kokemuksia aiheesta.

Tänään käymme DEMOS-keskustelun aiheesta **ympäristönsuojelu**. Minun nimeni on ... ja minä toimin keskustelun ohjaajana ja jaan puheenvuoroja. Saatan välillä rajata puheenvuoroja mutta en tee sitä ilkeyttäni vaan varmistaakseni, että jokaisella on mahdollisuus kertoa omia ajatuksia. Voin välillä kysyä suoraan, että mitä ajatuksia tai kokemuksia teillä on mielessä.

Toivon, että mahdollisimman moni teistä osallistuu tänään keskusteluun. Annetaan myös muille tilaa puhua. Meidän ei tarvitse olla keskustelussa samaa mieltä.

Jaetaan omia ajatuksiamme ja kokemuksiamme luottamuksellisesti. Ei siis kerrota toisten juttuja eteenpäin keskustelun jälkeen. Keskustelussa meidän ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja aiheeseen vaan voimme vain jutella rauhassa. Ole kuitenkin valmis muutokselle!

Käydään alkuun lyhyt virittäytymiskierros. Kerro oma etunimesi ja ja jokin muisto tai mieleen jäänyt partiokokemus/ mikä on lempijätelösi tai lempielokuvasi? Miksi?

Jos mahdollista, pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan. Puhuttele keskustelijoita heidän etunimillään, se luo mukavan tunnelman.

Alkukuvaus:

YMPÄRISTÖNSUOJELU tarkoittaa toimintaa, tekoja, vaikuttamista ja käytäntöjä, joilla voidaan suojella luontoa ja elinympäristöä. Ympäristönsuojelulla voidaan vaikuttaa siihen, että ihmiset ja muut eläimet sekä muu luonto voisivat hyvin nyt ja tulevaisuudessa. Ympäristönsuojelu voi sisältää esimerkiksi: luonnonvarojen säästeliäs käyttö, säästäväinen energiankulutus, kasvisruuan lisääminen, ympäristön pilaantumisen ehkäisy, jätteiden käsittely ja kierrättäminen, vesistöistä huolehtiminen sekä yhteisöjen ja yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Ympäristönsuojelussa on tärkeää pohtia, miten omilla ja yhteisillä teoilla voi vaikuttaa ja suojella ympäristöä.

Lämmittelykysymykset (pienemmille ikäkausille)

- Miten olet pitänyt ympäristöstä huolta?
- Mitä "ympäristönsuojelu" tarkoittaa sinulle?
- Miten partiossa otetaan ympäristönsuojelu huomioon?

Syventävät kysymykset (vanhemmat ikäkaudet voivat jatkaa näihin)

- Miten ihmisen toiminta heikentää ympäristön tilaa?
- Mitkä tekijät ovat keskeisiä ympäristön hyvinvoinnin näkökulmasta?
- Mitä tunteita ympäristönsuojelu ja siihen liittyvä vaikuttaminen voi herättää?

Loppupohdinnan kysymykset (kaikille)

- Miten saisit innostettua muita mukaan ympäristönsuojeluun?
- Miten voisitte yhdessä ryhmänä suojella ympäristöä?
- Mitä muutoksia voisit tehdä arjessasi ympäristön hyväksi?
- Jaa jokin uusi näkökulma tai oivallus, jonka sait keskustelumme aikana.

Miten arvioisit kokonaiskokemuksesi tästä dialogisessiosta?

1

En pitänyt
ollenkaan

2

Olisi voinut olla
parempi

3

Oli ihan ok

4

Tosi
mielenkiintoinen

5

Nautin erittäin
paljon

Kerro tarkemmin:

Onko ajatuksesi muuttunut keskustelusta aiheesta dialogin aikana?

1

Ei ollenkaan

2

Vähän

3

Jossain määrin

4

Jonkin verran

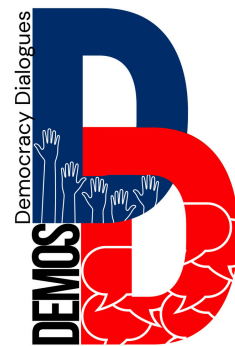
5

Kyllä

Kerro tarkemmin:

Mikä on yksi keskeinen oivallus, kohokohta, ahaa-elämys tai näkökulma, jonka sait tästä dialogista?

Onneksi olkoon, ohjasit juuri DEMOS-dialogin!

Miten tänään meni? Itsearvio auttaa sinua oppimaan lisää ohjaajana.

Harjoittelin dialogia etukäteen

Kutsuin mukaan osallistujia eri taustoista

Valmistelin keskustelutilan/ -paikan

Harjoittelimme ennen keskustelua hyödyntämällä aktiviteetteja

Keskustelussa:

Kävimme yhdessä läpi rakentavan keskustelun pelisäännöt

Pidin huolta, että rakentavan keskustelun pelisääntöjä noudatettiin

Kerroin, että keskustelu on luottamuksellinen

Käytin “puhe-esinettä” sen selkeyttämiseen, että kenen vuoro on puhua

Seurasin puheenvuorojen määrää ja kiitin heitä, jotka jakoivat ajatuksiaan

Kehuvin ja kannustin osallistumaan keskusteluun

Pidin huolta, että kaikilla on halutessaan tilaa ja mahdollisuus osallistua

Huom! Jokainen keskustelu on erilainen, eikä kaikissa tarvita kaikkia ohjauskeinoja. On kuitenkin tärkeää, että lihavoidut kohdat tulee tehtyä.

Kerro ohjaamastasi dialogista ja kokemukset materiaalista.

Voit kerätä tiedot tähän lomakkeelle ja syöttää ne viimeisen dialogin jälkeen tai täyttää suoraan sähköiselle lomakkeelle QR-koddin kautta.

Ohjaajan nimi:

Partioleirin nimi:

Dialogien määrä:

Dialogien osallistujamäärä:

Anna ohjaajana meille pohdintasi - minkälainen vaikutelma sinulle jäi dialogista?

Minkälaista palautetta osallistujat jakoivat keskustelusta?

Kerro ohjaamastasi dialogista ja kokemukset materiaalista.

Anna palautetta käytettävissä olleesta materiaalista ja ohjeista.

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Partiolaisten DEMOS-käsikirjoitus auttoi ymmärtämään, mikä on DEMOS-dialogi.	1	2	3	4	5
Partiolaisten DEMOS-keskustelukortti tuki ohjaajana toimimista.	1	2	3	4	5
Partiolaisten DEMOS ohjaajan tukimateriaali auttoi minua ymmärtämään ohjaajan tehtävän ja ohjauskeinoja.	1	2	3	4	5
Partiolaisten DEMOS-perehdytysvideo auttoi minua ymmärtämään, miten voin järjestää tai ohjata DEMOS-dialogin.	1	2	3	4	5

